

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:

Jászberény, III. ker.,
Szentháromság-tér 3.
hova a lap szellemi
részét illető közlemé-
nyek, valamint az elő-
fizetési és hirdetési
díjak küldendők.

JÁSZ UJSÁG

KÖZGAZDASÁGI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

Előfizetési ár

helyben:

Egész évre . . . . . 8— K

Félévre . . . . . 4— K

Negyedévre . . . . . 2— K

vidéken:

Egész évre . . . . . 9— K

Félévre . . . . . 4.50 K

Negyedévre . . . . . 2.50 K

Egyes szám ára

10 fillér.

Felolvas szerkesztő:
BELEZNAV LASZLÓ.

Megjelenik vasárnap és csütörtök
reggel.

Lapfeljelenő:
DARÁNYI FERENC.

Alispánt ünnepeltek.

Egy hét mulott el azóta, hogy Jásznagykun-Szolnok vármegye szívében; a megye székhelyén az inopzans, szeretet és ragaszkodásban gazdag jubileumi ünnepség vége ment. A vármegye közigazgatási fejt: dr Benko Albert alispánt ünnepeltek abból az alkalomból, hogy vármegyei szolgálatainak 25-ik évét ez év elején betöltötte.

Asolemnis megtsziteltes és ünneplés melege fénye eljutott a vármegye minden zege-zugába s így következőkben eljutott arra a jász-földre is amely a bekebelezés kényszerének örökké érzett hatása alatt is az igazi érdem felismerésének igaz felkeszesével hajtja meg most zászlaját a jubiláns megyefő előtt.

Dr Benko Albert szeretetteljes ünnepteltes minden részében kiemelkedik a muló értékű jubilálások keretéből, mert a szűkkörti ott-honnak a becsületes munka negyed-

évszázados emlékére szóló felbuzdulása az országos tekintélyű köztisztviselőn kívül azt a szakírot is érte, aki a közigazgatási szakirodalom terén maradandó nevet szerzett.

E név fénye áradásában kell tehát megrögzíteni nekünk — mint irodalmi orgánumnak — az alispánt mint írókat ünnepteltesét, melyhez-tisztaszívból járulva, az ő bírázásában kétszeres büszkeséget hirdethetünk.

Mi tehát a jubiláló főtisztviselő előtt mint író előtt is meghajtjuk zászlónkat és nagybecsülésünk teljével osztozunk a közeiben ünneplők egy hét előtt elhangzott szeretetteljes nyilatkozataiban.

A közigazgatási tisztviselőnek szóló méltatás a jászföldről lehetne más, mint a hála és elismerés hangja akkor, amidőn dr Benko Albertnek a jászságot s ebben leginkább Jászberényt érintő a nehéz idők váltakozásai idejére első tisztviselői és kor-

mányzati működése mindenkor, minden időben és minden befolyás dacára atyai gondosságban és szeretetteljes igazságosságban csucosodott ki.

Az ő közigazgatási zseniálitása a legkényesebb ügyekben megtalálta és megtalálja a helyes utat, amely a felsőbb hatósági forumszerű bírálatok is folyton erősítik. Ismeri megyéjének minden városát, községét, mint jó hadvezér ismeri katonáit az első tisztviselőtől le az utolsó községi írnökig s így bármikor köz- és személyi ügyekben bölcs átlátással végzett működését az igazság érzete, a jog szeretete s a törvény tisztelete vezérli.

Tehát ennyi sok szép és jó tulajdonság mellett a történelem lapjára tiszta színigazságot írunk be, mikor az alispánt ünnepeltek.

T Á R C A.

A kis honvédkadét.

Ki van terítve a ravatalon
A kis honvédkadét,
Körüle bús halotti lánggal
Tizenkét gyergya ég.

Egy leány szerelme csalfa volt
S az ifjú bohó . . .
Szívének nem volt semmi sem
Enyhületet hozó.

És a kaszánya udvarán
A hír riadvá kélt:
Szíven lövé az éjszaka
Magát a kis kadét.

Miért szereltél oly nagyon
Te kis honvédkadét?
Hiszen te szászor boldogabb
Lehetett volna még!

Nem gondol most se rád talán
S ajkain más csókja ég

A lány s te meg aludsz körüléd
Tizenkét gyergya ég.

Bihari M. Jenő.

A himnusz születése.

Egy nyári estén a régi pesti Sakkörben Erkel Ferenc ebeszélte a Himnusz történetét.

— Mikorában Egressyvel együtt dolgoztunk, a Szózatot is én irtam át neki zenekarra. A Szózat nyomorék gyermeke Vörösmartynak is, Egressynek is — mondotta egyszer.

Néha túlságosan keserű volt az öreg ur. Betegség nehezítette. Talán nem is úgy akarta mondani, csak hogy nem válogat a szavakban. De az ilyen ember gondolkodásának még az árnyéka is érdekes.

Folytatás:
— Micsoda össze nem illés van a szöveg meg a dallam között, mikor mindjárt az elején így kezd: Hazádnak ren... Mi ez a: nák ren? Ha csak egy cseppet is gondolkozott volna rajta, valahogy így

irta volna a dallamot (s az öreg dudolta),

— Nem mondom, hogy éppen így de ahol hangsúly van a szövegben, hangsúlynak kell lennie. Érti?

Elhalgajtott, hogy kipihenje a huszonnöt szót, amit egymásután mondott el. Aztán csendesebb hangon folytatta:

— En nem pályáztam. Eszem ágába se volt, hogy pályázzak. A Himnuszra se pályáztam volna. Hanem egyszer az történik velem, hogy megfog az utcán, a lakásán előtt Bartay.

Felhi és azt mondja odafenn:

— Irtál-e himnusz?

— Nem. Nem is írok. Egressynek hagyom azt az örömet. Neki az effélékben kedve telik.

— Hát ő megírta már?

— Nem tudom. Csak annyit tudok, hogy pályázik és engem megkért, hogy irtam át zenekarra. De napról-napra halogatta. Pedig most jut eszembe, hogy holnap már lejár a pályázat.

— És te nem veszed észre, hogy ez szándékosság?

Megyei és városi ügyek.

Helyszíni tárgyalás. A Jászberény városán és a jászközségeken keresztül vonuló törvényhatósági kövesattal építési költségeivel való hozzájárulás ügyében pénteken folyó hó 13-án tartott meg városunkban a városközházánál a helyszíni tárgyalás, hol is a vármegye részéről dr. Küry Albert vármegyei főjegyző és Komor Arnold műszaki tanácsos vettek részt. A helyszíni tárgyaláson Jászberény város képviselőitében Konksek polgármester és Sükölőssy v. t. mérnök tárgyaltak, ugyancsak az érdekeltekközök képviselői az illető község részéről.

Közigazgatási bizottsági ülés. A vármegye közigazgatási bizottsága szerdán és hó 11-én tartotta rendes havi ülését Horthy Szaboics dr. főispán elnöke alatt melyen a közig. bizottság hatáskörében eljárni hivatott bizottságok alakították meg. A gámsági és gondnokági ügyek II. old. foku elbírálására hivatott köldöttségek bevélasztattak: a jászágóbtól: Bathó János kir. kiz. rendes és dr. Almásy László orsz. képviselő póttagok; ezen kívül bevélasztott dr. Almási László a fegelemi vélasztmányba a szolnoki kir. törvémszékneli alakított feltéjlesztőbizottsága, továbbá a kir. járásbírószági fogházak megvizsgálására megvélasztott meg Bathó János és dr. Almásy László.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter a jászberényi ismét. old. gazdasági népiszkola által rendezendő gazdasági háziipari tanfolyam költségeire 500 koronát utalványozott.

A népszámlálási végrehajtására jászberény város részéről kiküldött népszámláló biztosok és hó 10-én már teljesen befejezték az összeírasi munkálatokat és a végzett kimerítu statisztikai munka eredményével ma számolnak be a népszámlálási hivatal elnökségének. Az összeírasi munkálatok eredményének összeállításával a jövő számunkban már közöljük, hogy mennyi

lakosa és mennyi lakháza van városunknak.

Városi közgyűlés. Jászberény város képviselőtestülete a hét elején kedden délelőtt tartotta a havi első rendes közgyűlést Konksek polgármester elnökésével, melynek első tárgya volt a harmadik számú állami elemi iskola építése tárgyában köldött azon vallás- és közoktatásiügyi miniszterlelirat, melyszerint ez év folyamán felépítenit rendelt új áll. elemi iskola építése csak az 1914-iki esztendőben helyeztetik kiállításba. A közgyűlés az állandó bizottság javaslatahoz képest elhatározta, hogy a város ez ügyben feltr a miniszterhez az iránt, hogy ezen sürögös közoktatásiügyi tárgyzáó iskola ne 1914-ben, hanem már ez év folyamán építtessék fel. A közgyűlés a városi rendörök és hajduk ruhásúkségletének beszerzésére nézve Dobóczy Géza és Jakab János helybeli szabómesterek ajánlatát fogadta el. A magyar városok országos kongresszusa elnökségének a városok állami segélyezésére ügyében kelt jnegkeresésére a közgyűlés felkéri a város országgyűlési képviselőit Apponyi Albert gróft. miként a helyigymiszternél intervenciójára arra nézve, hogy a 2 millió helyett már a folyó évi költségvetésbe 3 millió vétessék fel a városok állami segélyezésére címén. A polgármester előterjesztéséhez képest elhatározta a közgyűlés, hogy a hagyatéki leltározás egy részének végzésére Baráth János rendőrőzbistot küldi ki, miután azt teljesen végezni a leltározó árszakézi jegyző nem képes. Kazi Rád rendőrőzbistot elhalálozásának bejelentésével kapcsolatban a közgyűlés ezen állásra dr. Hulín Béla eddigi helyettesét helyettesítette. Vegül a közgyűlés megvélasztotta egyhangúlag Bónics Mártonot fogyasztási adókezelőnek, Valéni Demetert fogy. adó pénztárnoknak és Pézess Eleket pinci helypénztárszédesi ellenörök.

Ujabb közgyűlés. Jászberény városa a legközelebbi rendkívüli közgyűlését és hó 17-én tartja melynek tárgya lesz a tetemház és jenei utat összekötő dölő út elcsé-

résése, illetve eladási ügye, továbbá a ref. egyháztanács és egyházokzségi közgyűlésnek a temető ügyében hozott határozatait és ezen ügyben a tiszti ügyész jelentése.

A jász vasut.

Irta: Szabó János.

„Régi dicőségünk hól késsel az éji homályban? Koszorús nagyköltőknek ezen sopánkodása itt eszembe, ha kedves szölgöföldem vasuti politikai kifejeződésére gondolok. Nincs hát remény, nincs hát vigasz számunkra? Vasutunk, illetve vasuti forgalmunk celszerű lebonyolítása céljából elhangzott szakszertü nézetek s az illetékes helyről keletkezett törekvésnek mind meddők maradtak s mind végig meddők is maradtak?”

Sajátságos jelenségként tünik fel az előttem, de mindenki előtt is, hogy vasuti hállózatunk fejlesztése ügyében tett mindenféle mozgalmunk évek hosszú során csak a kezdet stádiumában szatnának.

Sok-sok évek múltak már el, mióta ezen ragódnunk, kínlódnunk. Mióta megérlelődött azon eszme, hogy Nagykátától kiindulva Hevesig vezettessék, illetve fejlesztessék a jász-vasut, a nagy magyarországban már 100 helyierdeki vasut látott napvilágot tízezer kilométerrel hosszabb vonallal. Hát csak mi jászberényiek vagyunk arra predestináltak, hogy például egy nem több mint 60 kilométer vasutvonallal felszárad idejéig építtessék ki.

Hát itt — bocsánatot kérek — kell valami löszögökerek óknak lenni, mely erősen vaskézzel tart bennünket vissza azon térer való haladástól, melyen nálunknak kisebb erkölcsi erejű periferiak akadály nélkül előbbre jutnak, boldogulnak.

Hól a hiba, nem keresem, nem líratom, de tényként kell leszögeznem ama szembeötölő körülményt, hogy csiga is — amelynek napi útja nem több tíz méterrel — már annyi idő óta, mióta a

— Micsoda szándékosság?
— Hát az, hogy neked eszedbe se jusson pályázni.

— De ha nem is akarok.

— Kell! Nem érted és nem érzed, hogy ez a pályázat nem a nyomorult áránnyoknak szól, hanem a halhatatlanságnak. Egy hét múlva milliók ajka zengi vissza. És ez lesz a dalok dala a halhatatlan, a szerzőjével együtt.

— Ezt mondom — folytatta Erkel — betuszkólt engem a mellékszóba, ahol egy kopott zongora sárgállott. Odattét egy iv kottapapírost, melléje a szöveget.

— Csináld meg, rögtön.

— De bátým, hová gondol? Nem szivar sodrás ez, hogy csak úgy rögtön.

— Meg kell csinálnod!

— Nem lehet. Késő már.

Felelet helyett egyet lépett. Kifordult az ajtón s rám fordította a kulcsot. Még csak annyit hallottam, hogy alszolgája

Állók, mint Nepomuki János. Hallom,

hogy a külső ajtó is csukódik; záródig. No szépen vagyunk!

Csend van. Ütök és gondolkodok: hát hogy is kellene azt a himnuszot megcsinálni? Élem teszem a szöveget. Olvasom. Megint gondolkodok.

És amint így elgondolkozom, eszembe jut az én első mesteremnek a szava, aki Pozsonyban tanított. Azt mondta: fiam, mikor valami zenét komponálsz, mindig a harangok szava jusson először eszedbe.

És ott a szoba csöndességében megzendülnek az én fílemba a pozsonyi harangok.

Ahít szált meg. A kezemet a zongorára teszem és hang-hang után olvad. Egy óra nem telik belé, megvan a himnusz, ugy amint ma ismeri.

Akkora visszajött Bartay is. Eljártoztam neki. Szépnék mondotta.

Hazamegyek. Leírom zenekarra. Másnap benyujtom.

Élérkezik a döntés napja. A színház ünnepi díszben. Mert, hogy szavamat ne

feleljsem, nem választott pályabírák döntöttek, hanem maga a közönség.

Eikezdjük! A közönség figyelemmel hallgatja ezt is, azt is. De nem melegszik.

Végre az enyírem kerül a sor. Engem a harangszóra való gondolat annyira elötöltöt hogy a zenekari átiratban harangszóval kezdtem.

Er már előre hatott.

Az addigi dallamok mindenféle csírcsári nóták; semmi mély érzés; semmi himnusz szárnyalás. Az én dallamom egyszerre áhítatra kelt mindenkit. Az arcok megmerednek. A szemek megtegnek könynyel.

És alighogy az utolsó sor elhangrik a tapsoltság és éjénzésnek orkánja rázza meg a színházat.

Az enyím lett a dicsőség.

Hát lássa: és kell a zenéhez, neccsak klímpli-klímpli!

legujabbi vasutfejlesztésének eszméje megfogalmazott — befutotta volna a szándékolt vasutvonalat oda és vissza.

És hány szu hajtona végre már végzetes munkáját azon fákön, miket mi talpánk akartunk felhasználni.

Bizony minden tréfa mellőzésével szomorú állapot az, hogy tui a város és a járság közlekedési előnyét szolgáló és megteremtő technikai vívmányokat nem tudjuk kisírgetni és vasakarattal végre valahára megtestesíteni az eszmét.

Önkénytelenül kell már arra a főházkodásra jutnunk, hogy hol vannak, hol kések a segítések, a nagyuraink és javainkat akaró jóhírú vasutársaságok miérett nem szorgalmazzák a dolog teljességébe menését.

Ugy tudom, hogy az érintett vasutépítő társasággal Jászberény városáról részéről a szerződés már régen megkötött és már intézkedés tétellett a kormányhatósági engedély megadása iránt is.

A jászvasut rajzban és papírra fektetve már régen keszen áll, de a kivitel munkálatainak kezdetét sem észlelhetjük.

A város és a jászvidék közönsége már régen epvede várja a terbe vett vasut építésének megkezdését, mint a közhaladásnak egyik első és főfeltételét, felhívja hát az engedményes vasutársaságot és az intézőköt arra nézve, hogy vigaszt nyújtás képen nyújtsák illetékes kimagyarázást annak, hogy ezen összekötő vasutvonal kiépítését tényleg remélhetjük-e vagy sem?

UJDONSÁGOK.

Szobrot az újságírók atyamesterének.

Most, midőn még friss a hant a legjelesebb kezeszetény magyar újságíró: Báro Kaas Ivor szive lelt, emlékének megörökítésére kell gondolni a keresztény magyar újságíróknak. A népszövetség kebeléből fakadt az üzenet, hogy emeljen az utókor szobrot a magyar újságírás atyamesterének.

Magyar volt a lelke, minden idege agra, szive. Keresztény és nemzeti. Vagy nemzeti és keresztény a legteljesebb összhangba olvadva. Tolla, pennája a kereszténység gyökereitől egy percse nem szakadt el.

Ép ezért nekünk kötelességünk, hogy Kaas Ivor báró, a nagy magyar újságíró szobor alapja javára a gyűjtést szinten megkezdjük.

Megkezdjük a mai számnak megjelenésével s kérjük a közönséget, hogy adományait lapunk szerkesztőségéhez juttatni kegyeskedjenek.

A mai napon adakoztak: Jász Ujság szerkesztőség 6 kor. Lukács Ferenc 5 kor. dr. Oláh István, Vercsegly István, Kiss János, Avander Andor, Simonyi Gyula 1-1 koronát.

— **Királyi elismerés.** A hivatalos lap vasárnapi száma a következő királyi keziratot közli:

A személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megízert magyar miniszterterületök előterjesztésére megengedem, hogy *Dr. Samuás József* belső titkos tanácsosomnak, bibronoknak és egrü érseknek, a vallás és tanulmányi alapokra fellegelő és azok kezelését ellátózkodó ideleges bizottságban bizottsági tag minőségében sok éven át kifejtett teljes és eredményd miközöséért hozom elismerésem tudtú adassék.

Kelt Bécében, 1910. évi dec. 20-án
FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen Hédviry Károly s. k.

— Jótékony adományok.

Menyhért egrü kanonok a helybeli közp. kat. kör számára, mint annak dísztagja az újev alkalmából 50 koronát küldött, valamint a négy kerületi róm. kath. köröknek Menyhért napjára történt szives megemlékezésért szinten 100 koronát adományozott.

— **Gazdasági előadások.** A héten érkezett le a miniszterlet a jászberényi gazdasági népiskola által rendezendő téli gazdasági előadások jóváhagyott tervezete, mely szerint ma f. hó 15-én négyzásláson *Muhoray Zoltán* közlegyző a munkás-pénztárakról és *Haraszthy József* a helyes talajművelésről fognak előadást tartani. A további tanyai előadások sorrendje a következő: Január 22-én a *Peresi tanyán Bartha Béla* igaz. tanító a gyümölcsfák ápolásáról, *Haraszthy József* igaz. szaktan. a szarvasmarhák gondozásáról, folyó hó 29-én a *pelei tanyán Muhoray Zoltán* a munkásbiztosokról, *Haraszthy a trágyakezelésről*; február 5-én a *boldogházi tanyán Kamenszky József* földm. isk. szaktan. a gyümölcsfák ültetéséről s *Haraszthy a trágyakezelésről*, végül február 12-én a *homoki tanyán Kamenszky a szőlőművelésről* és *Haraszthy a gyümölcsfák ültetéséről* fognak előadást tartani és pedig mind e helyeken a tanyai iskolák helyiségeiben.

— **A kat. kör estélye.** Mint lapunk mult számbán már jelezte volt, a helybeli központi kath. kör vigalmi bizottsága egy családias, de fényes farsangi estély rendezésén fáradozik. Mint értesítünk általános helyesséssel találkozott a közönség körében ama terv, hogy az estély fényének emléksére *dr. Kiss Menyhért* ország-hírű költőt s lapunk jeles munkatársát és a szolnoki úri bandát szándékoznak megnyerni. Ha ezen terv megvalósul, úgy a kat-köri farsangi estély nagyban kifog emelkedni az idei Carneval sorában.

— **Második előadás.** A Jászberényi Nőegylet ténestélyét megelőzőleg bemutatott minden tekintetben kitünően sikerült gyermekelőadását másnap megismégtelték, mely alkalommal a nőzárda kis növendékei és általában a kis iskolás gyermekek élvezetere produkták magukat a művészek. Lapunk mult számbán nagyobb vonásokban mellátuk a „Csipkerózsza” című daljáték sikerét, amidőn az örökké kedves emlékü ezt beszámolásában a főtevényzők és főbbszereplők névszerűti említésével mellett adóztuk köteles elismeréssel a sikerért. Most a második előadásról való értesítésem alkalmából ismét kedves kötelességét teljesítünk akkor, amidőn a műlkör meg nem említtet, de az össziker feltétlen bájos kis részeseinek neveltetőing ide ígatjuk. Ugyanis igen kedvesen jártoztak meg *Puzos Annuska* (Csalogányi), *Friebeisz Margitka* (Bagolyi), *Sarkóczy Margitka* (Óregasszony), továbbá mint kis tündérek *Bender Erzsike*, *Csiki Irénke*, *Fehér Cica*, *Fridrichszky Róziska*, *Leitner Klárka*, *Sárközy Margit*, *Papp Ilon-*

ka, *Pénzes Ilonka* és végül mint apródok: *Bárdas Ernőke*, *Komáromi Józsi* és *Takácskai Bandi*.

— **Tanítók bálja.** A helybeli tanítótestület február elején tartja kabaré előadással egybekötött ténestélyét, melyre már javában folyának az előkészületek. A közönség minden rétegében szimpatikus erkölcsi testület nagyobb szabású estélye iránt úgy a városban mint az egész jászvidéken már is igen nagy érdeklődés mutatkozik. Az érdekesnek ígérkező műsort annak idején közölni fogjuk.

— **Körvadászat.** A helybeli vadász-társulati Tarnay Sándor társulati elnök vezetésével ha az idő is kedvező lesz ma vasárnap körvadászatot tart a felsőmezzei réti tanyaföldeken. Az egyik vagyis a második kör a kerekudvari határ mellett a külső malom részén fog összejönni a megállított vadászterv szerint.

— **Szegény felekezeti tanítók.** A szabadgondokodó érdekeszöveketek nem egyszer szokták lesajnálni a vallási felekezeti, erkölcsi testületek és a klerus által fenntartott iskolák tanítóit, akik ugyan — hála a gondviselésnek — annyit adnak arra, mint a fűrj a sima jégre. Hogy például az iskola fenntartó papok mily hosszúan gondoskodással vannak tanítóik iránt bizonyítja az az eklátás eset, hogy most legelőbb is az egrü bibronos érsek és a főkapitány 13 egrü tanítóknak egyenként 100-100 korona drágasági pófköt adományozott.

— **Felülfizetések.** A Nőegylet estélyén felülfizettek: *Erseki Lászlonevelő Intézet*, *Tiszti Igalmas növérek* 3—5 kor. *Fecske Lászlone*, *Novotha Andorné úrnők*, *Neuberger Ignác*, *Vallus István úr* 4—4 kor. *Soos Géza*, *dr. Orbán György*, *Bognár Mihály úr* 3—3 kor. *Bárdas Jánosné*, *Nagy S. Lajosné*, *Bathó Jánosné*, özv. *Papp Gergelyné*, *Sziber Józsefné úrnők* *Hrabécy Gizella k.* a 2—2 kor. *Egy özevgy úrnő* *Szentpály Ince úr* 1—1 kor. *Fogadják a nemes szívű adakozók az árak nevében az uton is* az *Elköszög hálás köszönetet.*

— **A korsolyabál.** A f. hó 21-én tartandó korsolya bál, melynek sikerén városunk hitaiságának színe java, élen *Krecsarevich Emil m. kir. honvédőrnagy*l bugzózik a farsang legfényesebb mulatóságának ígérkezik. Már külsőleg is különböző fog az eddigi bálóktól, amennyiben a lépcsőház és a terem fényesen fel lesz díszítve. A hölgyeknek remek táncrenddei kedveskedik a rendezőség. Az első zenekar művésztársasága az alkalomra külön „Korsolya bostonvalencit” szerezett. A bál iránt nemcsak helyben, hanem közel és távol vidéken is nagy az érdeklődés. A rendezőség már szétküldötte a meghívókat, akik tévedésből nemkaptak, forduljanak a rendezőség bármelyik tagjához.

— **Közönségtulajánítás.** A négyzáslási pasztorjátékot felülfizettek: *Szeretett volt igazgatóink: Magasságos Koncz Menyhért kanonok úr* *Fonti 5 K*, *Kiss Károly állami tanító 2 K*, *Montvá János 1 K*, *80 f.*, *10 f.*, *Kiss János, 69.* *Daranyi Ferenc, Polgár Vince, Petyko József főhadnagy* *Eger 1—1 K*, *N. N. 80 f.*, *Baranyi András, Varga Imre 80—80 f.*, *Koncsik István 70 f.*, *Tabi András 50 f.*, *Bató János, özv. Burusz Lászlone (homoki tanya), Beszterji, Pl. 40-41 f.*, *Beszterji Pálné, Járom Ignácné, Szabó Mihály, Pesti Imre, Szabó János, Meszáros Vendélné, Boros Pálné, Hasznos Istvánné, Kisnémet Péter, Varga János, Almási János Varga Lajosné, Meszáros Vendel, Mizei János 20—20 f.*, *fillér.* *ifj. Baranyi András, Bórházy Mihály és Csikós Anna 10—10 fill.* összesen: 20 K 50 f. — A nemes adakozóknak ez uton mond hálás köszönetet.

POCSKAY RÓZA tanító.

— **II-ik hangverseny.** A Jászberényi Zenekedvelők II-ik hangversenye tegnap szombaton este tartott meg a Lehel-szállóban, melyről lapjaink a jövő számunkban számolunk be.

— **Bucusi Baroktatónk.** Ma vasárnap Jézus nevénapján tartják meg a Szent Ferenczről kiastrom templomban búcsu ünnepe, mely alkalomból a reggel nagymisén szentbeszédet is tartanak a búcsunap jelentőségét méltatva.

— **1910 évi népmozgalom.** Az elmúlt évben született jászberényi város területén december 31-ig beárólag összesen 1241 gyermek; ezzel szemben az egyévi halálozások száma 774 — tehát a szaporulat 467. Házaság kötetlen az elmúlt évben összesen 146 esetben.

— **Nyilvános bes. ámolás.** A rom. kat. tanfélével által rendezett „pisztórizó” 189 kor. 26 állér. tisztajóvedelmét a tanfélével a következő jótékony célra fordította:

1) Mikulás egyesületek 20 K, 2) jászajdítók gyerm. segítőlapra 50 K, 3) növegy. leti árúváznak 20 K, 4) Egri „tanítók-házára” 20 K, 5) róm. kath. szegénytanulók-nak 41 K 11 fill., 6) református 10 K, 7) izraelita 10 K, 8.) tanoc-otthonnak 5 K, 9.) uránia-alapba 10 K, 10.) postaköltség 12 fillér. Összesen 186 K 23 fill. Midőn a fenti jótékony intézmények nevében is köszönetet mondunk a n. é. közönség támogatásáért nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy az elért anyagi és erkölcsi sikeret az elismerés Prusovszky Mariška tanítónőt illeti, kit fáradságtalan tevékenységében, Kertész Károly mint énektanító, Koháry Bónszke Molnár Lujza, Halász Ilona, Benyovszki Ida tanítók pedig a díszletek elkészítésében támogatást. Fogadják együttesen e helyen is kifejezett köszönetünket. A rom. kath. tanfélével.

— **Bicskai a bálteremben.** Gyalázatos vérengzés tört véghez most vasárnap Jászórkiszálláson egy polgári táncmulatság alkalmával három gazda parasztelegy. Ugyanis az ottani nagyvendéglőben tartott katolikus köri bálban Gergely Ferenc, Guba Ajajos és Csiskós Lajos egymással valamint öszzeszőlőköze anynyira vitték a bási vírust, hogy Gergely Ferenc és Guba Ajajos egymást bicskával öszzeszevisszazúrták! A harmadik Csiskós Lajos még idejében elretent a vérengzéstől s így ő épen maradt. A vérengző leánygyereket a törvényszékhez jelentették.

Vidéki rövid hírek.

— **M. rénylet egy esküvőn.** Guba Áron jászkeri földbirtokost mikor esküvőjén napján a múlt napokban menyasszonyát ment, utközből egy Horváth Erzsébet nevű asszony marólaggal szemén öntötte. A vőlegény arcán és szemén súlyos égési sebekeket szenvedett. A merénylőt letartóztatták.

— **Uj banki könyvelő.** A jászapáti Gazdasági és Iparbank Rt. igazgatója a múlt napokban választotta meg könyvelőjévé Gitta Bélát a szolnoki Kereskedelmi Bank jászfényszarui osztályának vezetőjét.

— **Kántor választás.** Szolnokon több mint féltéve betöltetlen rom. kat. kántori állásra nézve e hó 23-án tartják meg a választást. Az állásra három komoly jelöltet emelteknek Barta Lajos, Mezőházi, Skopec Béla besenyszói és Medgyesy Géza szolnoki kántorok személyében.

— **Apagylikos sikertéma.** Szabados Mátyás szolnoki lakost sikertéma hia — mert atyja lettel megfenyítette — egy keze ügyébe esett késsel leszarta. A kés

az atya hónalja alatt hatott be és igen veszélyes a helyzete.

— **Gyilkos anya.** A múlt napokban Boldog községben egy paraszt asszony üszülőit gyermekeit előbb megfojtotta azután feldarabolta. A gyilkos asszony elmentekült.

— **Sertéshizlaldát létesítnek.** Hatvanban sertéshizlaldát létesítnek. E célból a múlt napokban tartották az alapító első értekezletet, melyben kimondották a sertéshizlaldának 200.000 korona részvénytelkével való megalakítását.

— **Egy néptanító jubileuma.** Rákocefalva községének érdemes tanítója Haim László áll. tanító e hó 8-án átrepette tanítóskálán 30 éves évfordulóját, mely alkalomból egy tanítványai, mint a közég közönsége nagy ovációkban részesítette a jubliás mestert.

— **Pisztoly párbaj.** Molnár Ferenc ismert író és Szécsi Illes gyárigazgató egy afferből folyólag szerdán vívtak a Szolnokhoz tartozó nagykövesen erdőben pisztoly-párbajt. Kétszeri golyóváltás után egyik fél se sérült meg. Tabló! . . .

— **Korcsmai veredék.** Jászlaldány községben a Szesztár féle vendéglőben Tari Kálmán legényi egyik borozó cimborája, nevészirt Garai József ugy valta fejbe egy székkel, mely tüstent az asztal alá rogyott. A korcsmai veredéknek a bíróság előtt lesz a folytatása.

Szerkesztői üzenetek.

B. M. J. Bár elvünk, hogy csak ismert kezeiből fogadjunk el közleményeket most kivételt teszünk és pedig azon reményben, hogy szerencsések leszünk közelebből is megismerhetni. Legyen egyszer szerencsénk.

Kadett. Mint szóval is említettem — ha megtehető lesz igéret munkássága — szívesen látjuk.

R. J. Sorait vettük. A helyreigazítást azonban nem tartottuk helyesnek akkor, amikor mi ha tevesen bár de a címzéssel a kedves postaközlőknek adtuk meg a tiszteletet. Azután meg — és ezt meg méltóztatni engedni az olvasó a köfőt látja verseiben s nem a hivatalnokot.

Dr S R Budapest. Nem olvastuk, az ilyen handabandák és buta durvaságokta méltóságán alulnak tartja a sértéssel illetett reflektálni. S ha akarja is, eddig szorosan betartott elvünk alapján alapján semmi este sem engednek meg, hogy tisztes személye a korna közé keveredjen.

Dr A E Marosvásárhely Mester! Az igaz, hogy a türelem rózsát terem, de azt a nekünk mindig kedves és szép virágot mégis szeretnénk már látni és színről színré élvezni.

Meghívó.

A Gazdák, kereskedők és iparosok bankja részvényirtásáág

1911. évi január hó 29-én délelőtt 10 órakor tartja első rendes évi

Közgyűlését

Jászberényben, saját helyiségében. A közgyűlésen csak oly részvé-

nyes gyakorolhatja szavazati jogát, a ki részvényét legalább négy héttel a közgyűlés napja előtt a nevére átíratja és a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig a pénztárnál letette.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az 1910. üzletéről készített igazgatósági jelentés áttevéle és tárgyalása.
  2. Az évi számadások és az igazgatóságok a tiszta nyereség felhasználására vonatkozó indítványai.
  3. A felügyelőbizottság jelentése az igazgatóság által felállított évi mérlegről és számadásokról és a nyereség felosztására vonatkozó indítványokról.
  4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, a mérleg felállítására vonatkozó indítványok, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottságok adandó felmentvényt felelt való határozathozatalt.
  5. Az igazgatósági elnök és vezérigazgató választása.
  6. Az ügyvezetési szabályzat bejelentése és megalapítása.
  7. Felügyelőbizottság választása.
  8. Az alapszabályok módosítása.
- Kelt Jászberényben, 1911 január hó 10-én tartott üléseinkből.

Igazgatóság.

Eladók:

VI. kerületben a Rákóczi-uton 19 és 23 száma házak, Kishegyen Zagyó-pályákkal. A vashidnál a holt Zagyó-vánál egy szép délő. Bővebb meg tudható a kiadóhivatalnál Jászberény.

Német nyelvtanítás.

Perfekt német nyelvtanítás elfogadjatnak tanítványok. Jászberény IV-ker. Lütöm-u. 8 szám alatt.

Egy uralakás, a főtér közelében
eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

!! Köszén !!

A legjobb minőségű hazai és poroszországi salak és portment szalon szén, továbbá budapesti légszuszgáryi, valamint poroszországi pirszén (c-oks) a bánya által előírt eredeti ár mellett alólírotnál megrendelhetők.

Pontos szállításiért szavatosságot vállal.

HOFFER MIKSA
1010. Buda, 8. kerületben
Bánya képviselő.
JÁSZBERÉNYBEN.

CSARNOK.

Kínai névelés.

Irtá: Urbán János.

Még mikor iskolába kerül is a kínai gyerek, akkor se használja az ő családnévét, mert az iskolába beléptekor a tanító ad neki új nevet, az u. n. „su-min” vagy „iskolanevet”. A tanító aztán, hogy a szülőktől minél busásabb ajándékot kapjon, a lehető legszebb nevet iparkodik adni a gyermeknek.

Most már aztán megkezdődik az iskolai oktatás. Első amire ráfogják a gyereket, hogy be kell emléznie a „Pe-ki-szin”-ben előírt 457 családnévet; mert ennek tudását minden kihinnitől szigorúan megkövetelik. Ezzel karöltve beszélni tanítják a kínai gyereket. Hogyan? hát mikor felmegy az iskolába nem tud beszélni? Hát hiszen tud, amit azt, de az ő beszédét ugyan nem igen értene meg a papája se, mert a kínai nyelvben nem elég ám magát a szót kimondani, hogy megértésük mit akar mondani a kínai. Tudni kell még hozzá a hanghordozást is. Ha valamely szót alantabb hangon ejt ki a kínai, vagy magasabb hangon, vagy épen viszta, az mindig más és más jelent a kínai nyelvben. P. o. ez a szó „Pang” a kínai nyelvben a kiejtés különfélesége szerint jelent „segíteni”, „elbocsátani”, „megkötni”; de jelent továbbá „szobát”, vagy „burgonyát” is. Tehát a kínai gyerekek meg kell tanulni a szó helyes kiejtését s a kiejtést ahhoz módosítani, amit a szó alatt érteni akar.

De írni is ugyanakkor kezd tanulni a gyerek. Ezsem könnyű mesterség, mert minden szónak más és más jegye van. A

jegyet nem írják se tollal, se ceruzával, hanem csettelt festi a papírosra.

Most már igen érdekes ennek a beszéves és írásnak egyszerre való tanulása. Először a tanító annyi papírlapot, ahány gyerek van az iskolában. Minden ilyen papírlapra van valami szó vörössel festve, amit a gyermeknek be kell mázolni feketére, hogy tanulja meg a jegy alakját. E végéből a tanító egyenként oda hív magához minden gyereket és mindegyiknek a fölébe mondja, ... nem ordítja a szót s mutatja a gyerekeknek a vörös jegyet. A gyerek aztán fogja a lapot s a hogy a tanító ordított, szakasztottan azan a módon iparkodik ordítani ő is. Most elképzelhető, micsoda ordítás lehet egy kínai iskolában, mikor nyolcvan kilencven gyermek torkaszakadtából iparkodik megtanulni a maga feladványát! És micsoda fülhártyájának kell lenni annak a kínai tanítónak, aki negyven esztendői tanításga alatt se meg nem sikerült, se meg nem boldogult!

A hallgatás a kínai iskolában szigorúan tilos; mert úgy gondolkoznak, hogy kétszeresen tanul, aki nemcsak a szemével látja a feladványt, hanem s füleivel is hallja. A tanító tehát ott nem a lármázó gyerekeket csitítja el, hanem azt bünteti meg, aki nem ordít.

Mennyi idő kell ahhoz, míg a kínai gyerek az írásjegyeket lyetén ordítva másolása által megtanul csak némileg is írni és olvasni, elképzelhetjük, ha megfontoljuk, hogy 410 alapjegyet kell neki megtanulni 410 alapszónak megfelelőleg. De mikor ezeket már mind tudja a gyerek, még nagyon messze van attól, hogy csak a legegyszerűbb olvasmányt is el tudná olvasni, mert 410 szó még a beszédhez

és írásra töltötte kevés. Ebből a 410 alapjegyből különféle vonalak hozzáadásával alakítják azután a többi szavak jegyeit a hogy a szavak természeté kívánja. P. o. a fentebb említett „Pang” szóhoz, mely mint mondtam a kiejtés vékonyabb vagy vastagabb volta szerint jelent „segíteni”, „megkötni”, „elbocsátani” s jelent „szobát”, vagy „burgonyát”. ... mondom ennek a szónak jegyéhez egy vonalat adnak s akkor kiejtése „Phang” lesz, amely aztán megint vastagabb, vagy vékonyabb hangon kiejtve jelent „szöveget”, „közlekedést”, „mehéskést”, „viharlat” vagy „testes kövér”. Ilyen formán aztán különböző vonalak toldásával felviszik az írásjegyek számát 42 ezerre; sőt némelyek 60 ezer írásjegyről beszélnek, de a „Jelek törvénye” című nagy szótárjuk csak 42 ezer írásjegyet tartalmaz. Ezt a rengeteg sok jegyet azonban nem mind kell tudni annak, aki olvasni tudni akar. Általában véve rendszeren olvas a kínai, ha 4-5 ezer jegyet ismer. A többi jegyek ugyanis ritkán fordulnak elő s a kínai a mondat értelméből többnyire kitalálja az ismeretlen jegy jelentését. De így is mily óriási a különbség a kínai írás és olvasás a mi írás olvasásunk megtanulása között! Nálunk a gyermek, ha az összetett betűkkel együtt megtanul 38 jegyet, már mindent el tud olvasni, a kínai ha megtanul 4-5 ezer jegyet, még mindig sokszor elakad. Ha pedig azt akar-ná, hogy úgy tudjon mindent olvasni a fenakadás teljes kizárásával, mint az európai gyerek, hát 42 ezer jegyet kellene tudnia. (Folytatása következik).

Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a hatodik oldalon megjelent öt kérdés-jel alatti hirdetésre

<p>Akác és virág-méz!</p>	<p>Gyors és pontos kiszolgálás.</p>	<h1>Róczyán Kálmán</h1>	<p>Legolcsóbb bevásárlási forrás.</p>	<p>Állandóan friss teavaj!</p>	
<p>Kaphatók: Magyar gyártmányú tisztasági- és higiéneszközök legmagyobb választékban, az általános drágaság dacára hihetetlen olcsók.</p>			<p>fűszer- és csemegeüzlete JÁSZBERÉNY, a nagytemplommal szemben.</p>	<p>Hí olcsó és jó követéshar, tegyen próbát általam háziilag pörkölt házfajhából, mindig friss, pörkölt állapotban kaphatók.</p>	
<p>Rumok, likőrök, tohaji gyógy-aszúk, viszontai és villányi vörös gyógyborok, minden híres borvidékborai, valamint helyi termésű boraimat a legjutányosabb árák mellett ajánlom.</p>		<p>Minden hétfőn friss hentesárak.</p>			
<p>Karácsonfadiszek</p>		<p>Szigorúan szolid és olcsó árak. Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.</p>			<p>Diszes dobozos cukorkák</p>

Értesítés.

Értesítem a t. közönséget, hogy

lakatosműhelyemet

egy új

forrasztógéppel

szereltem fel. Minden e szakmába vágó munkát gyorsan és pontosan végezek így eladgok:

hibás öntvények törött alkatrészek, géprészek, — sárnya vagy vörös rézmunkák — összerforrasztásai, kazánrepedés kijavításai, kazánrészek kiföldésai, továbbá vető- és szűzőrések részeinek összerforrasztásai a lyukak teljes kijavításai.

Ílymenet munkáimról árajánlatot szívesen szolgáltatom.

Várhatólag

Silva István

lakatos, Jászberény, Határ-u. 23

PÁRTOLJUK

a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat napit sajtót és jóirányú irodalmat fölfedlteni, versenyképessé tenni és a legérzékenyebb körben elterjeszteti. E végül szellemi és anyagi erőket mozgató, a kat. társadalmat szervezi és egy nagy sajtóalop életpétere törökészik.

Tagja lehet minden keresztény férfi vagy nő — a rendes tag félévénként legalább 1 K (vagyis egész évre 2 K) tagdíjat fizet. — A jötevő tagok sorába tartozik aki évenként legalább 10 koronával járul az egyesület céljaihoz. — Alapító tagként szerepel az, aki egyszerre (vagy részletekben 2 éven belül) legalább 200 koronát ád az egyesület célra. — Disztag címe illet meg azt, aki legalább 1000 K összeget adományoz a sajtóalop javára.

Központi iroda:
Budapest,

Forrasztó-tér 7, V. lépcs. I. em.

?? ? ??

Uzleteamban már legközelebb kapható lesz a törvényhozás által már jóváhagyott

„Új polgári perrendtartás kézikönyve“

tetszős zsebkönyv alakban, tartós, díszes vászonkötésben, körülbelül 560 oldalnyi terjedelemmel, melyhez dr. Török Sándor budapesti ügyvéd kimerítő és könnyen érthető magyarázatot írt.

A könyv bolti ára 8 korona. Előfizetők a pénz előleges beküldése esetén, 6 korona 40 fillérért kapják.

Ezt a törvénykönyvet, amelynek megszerzése minden polgárnak egyaránt érdekében áll, különösen kereskedők, ipari vállalatok, ügyvédek, pénzüretek, törvényhatóságok stb. fogják haszonnal forgatni.

Pesti Péter
könyvnyomdája.

„PFAFF“

varrógép villanyerőre!!!
Legelső és legújabb a világon Öndürelt 3 fillet fogynat földi munkaképesség mellett. Többet dolgozik, mint 10 más fajta varrógép. Biztonságos dolog és ami fő, minden fáradság nélkül.

Ajánlja
zajtalan és
könnyűjárású

Singer-Central-Bobbins Lari-kahajós-balraos varrógégeit házi s ipari céokra.

Európa összes gyárainak varrógépeiből nagy raktárt tartok, s így a varrógépek legelőcsöbban nálam szerezhetők be.

Műhíms és applikáció munkákat ingyen tanítom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíthetnek

Pontos és szolid kiszolgálás.

Sérvkötők, gummifúrók, műszerek, különlegességek, szemüvegek és hőmérők
nagy választékban.

Elváltja toronyórák felállítását és javítását, fűl- és zseborák, ószerek, valamint mindennemű tárgyak javítását, továbbá

házi villanycsengők

felállítását és javítását.

Fali-, álló-, inga-, omega- és ötőszoborák nagy raktára.

Spekonya Lajos

Nagy raktárt tart arany- és ezüstművekből, ószerek, evőeszközök- és
ezüst dísztárgyakból

melyek ajándékoknak igen alkalmasak. Úgyisint

üveg- és porcellánárak
nagyraktára.

PLATTA ANTAL UTODA
órás, ékszerész és mechanikus
Jászberény,

a Jászterületi Népkban épültében.